

UITLEG EN DISCLAIMER

De Natuurscores zijn als volgt tot stand gekomen.

- Er is een selectie gemaakt van partijen die in de peiling van half september minimaal 3 zetels hadden (15 partijen)
- Van deze partijen zijn de (voorlopige) partijprogramma's gedownload.
- NSC van Omtzigt had toen geen partijprogramma gepubliceerd (dit is pas gebeurd op 24 oktober) en kon dus in eerste instantie niet worden meegenomen in het onderzoek. Gezien het belang van NSC is het programma van deze partij alsnog later wel beoordeeld door de beoordelaars. Dat kon toen niet meer 'blind' want het is natuurlijk duidelijk van welke partij deze 'laatkomer' was. Door de onafhankelijkheid van de beoordelaars en door de extra briefing om zo objectief mogelijk te scoren is er naar verwachting een betrouwbare score van het programma van NSC gekomen. Zie voor de verdere procedure hieronder. De partijprogramma's zijn in WORD omgezet
- DENK had een (oud) programma van 2021-2025 en deze was niet in WORD om te zetten. Besloten is DENK niet mee te nemen.
- Uit de programma's zijn zoveel mogelijk concrete actiepunten letterlijk overgenomen die direct of indirect met natuur, milieu en/of klimaat te maken hebben. Dat ging over onderwerpen als energievoorziening, circulariteit, voedsel, landbouw, natuur, leefomgeving, vervoer en wonen. Gepoogd is zo weinig mogelijk algemene teksten over te nemen ('Onze partij vindt klimaat heel belangrijk.'), maar dus concrete actiepunten/plannen die veelal na de algemene teksten verschijnen.
- Per partij is aldus een lijst met punten ontwikkeld die -indien nodig- is teruggebracht naar maximaal 3 A4. Dit om het handzaam te houden voor het vervolg. De lay-out is exact hetzelfde gemaakt van alle samenvattingen: een 'droge lijst' van punten. Vervolgens zijn de partijnamen vervangen door de aanduiding 'De Partij'.
- Het bleek in het korte tijdsbestek onmogelijk om alle punten logisch te ordenen naar onderwerpen want elke partij had een eigen indeling en sommige punten hebben betrekking op meerdere onderwerpen. De samenvattingen van elke partij zijn elders op www.StemvoordeNatuur.nl te vinden.
- Er zijn vanuit de netwerken van deelnemers uit de werkgroep beoordelaars gezocht met professionele kennis over beleid mbt natuur/milieu/klimaat en die bereid waren alle samenvattingen te beoordelen (zie volgende punt). Als controlevraag is opgenomen hoe goed men zichzelf op de hoogte vond van dergelijke onderwerpen (op een 6 puntsschaal). Iedereen scoorde zichzelf 4 of hoger.
- De 13 blinde samenvattingen (en later de niet blinde samenvatting van NSC) zijn vervolgens aan 13 beoordelaars voorgelegd (6 man en 7 vrouw) die de taak kregen alle samenvattingen

te lezen en deze te beoordelen op 'goed of niet goed voor natuur/milieu/klimaat' op een 6 puntsschaal (6 = heel goed, ..., 1 = heel slecht). Als extra aandachtspunt is genoemd te letten op concreetheid en dwingendheid. Dit laatste omdat uit de literatuur blijkt dat maatregelen vanuit de overheid aanzienlijk effectiever zijn dan 'zaken aan burgers en bedrijfsleven over te laten' (Chater, Loewenstein, 2022). De beoordelaars moesten dus zelf impliciete afwegingen maken van effecten van verschillende maatregelen.

- Het was uitdrukkelijk niet de bedoeling en opzet om 'op wetenschappelijke wijze' de effecten van allerlei klimaatmaatregelen 'uit te rekenen'. Dat was op deze termijn onmogelijk en is zelfs met veel tijd een vrijwel ondoenlijke opgave vanwege vele onzekerheden en ook omdat sommige voornemens nogal vaag zijn.
- De geselecteerde deskundigen waren in ons geval ook geen 'ecologisch opgeleide wetenschappers'. We hebben in het voortraject wel contacten met wetenschappers gehad maar die gaven aan grote moeite te hebben zo'n score te geven. Er is voor gekozen om bij 'brede deskundigen' een gevoel te ontlokken en te laten scoren op 'goed of slecht voor natuur/milieu/klimaat'. De beoordelaars zijn deels via het netwerk 'Grootouders voor het klimaat' gekomen en deels via andere netwerken (zoals Staatsbosbeheer en NGO's). Alle beoordelaars gaven zichzelf een hoge rating (minimaal 5 op 6 puntsschaal) voor kennis op dit vlak.
- De scores van de beoordelaars zijn getoetst op inter-rater validity door berekening van de Cohen's Kappa. Deze metric meet in hoeverre de scores van de 'raters' onderling overeenkomen, gecorrigeerd voor toeval. Dus als een rater op een programma van een partij een 1 scoort, of de anderen dat ook ongeveer doen. Als dat zo is, is dat een teken van 'interne betrouwbaarheid' omdat dan kennelijk alle deskundigen het eens zijn dat dat programma (heel) slecht is voor de natuur. Dat betekent dan ook dat er niet meer beoordelaars nodig zijn want als je er nog 10 vraagt krijg je zeer waarschijnlijk dezelfde score. De Kappa bleek significant met als interpretatie 'redelijk'. Met name bij de wat groenheid betreft 'middenpartijen' liepen de programmascores soms uiteen, zoals bij de SP (programmascore van 3 tot 6). De voldoende hoge interne correlaties zijn dus een aanwijzing dat niet meer beoordelaars nodig zijn.
- De beoordelaars is daarna ook gevraagd een score te geven op partijen als geheel (niet voor NSC). Dit is gedaan als extra check. Een groot verschil zou kunnen duiden op een zeer irrealistisch programma of een 'slechte' samenvatting of anderszins. Het maximale verschil tussen een programmabeoordeling en een partijbeoordeling bleek 1,3 punt. Bij de meeste partijen was het verschil beneden 1,0. Er bleek een hoge correlatie van 0,89 tussen de programmascores en de

partijscores.

- De scores op de partijprogramma's zijn (afgerond) gebruikt als Natuurscore (5,5 of hoger = A, ..., lager dan 1,5 =F).
- De programma- resp. partijscores vind je hieronder.

Disclaimer

- De partijprogramma's waren alle als concept gepubliceerd en zijn na 1 oktober wellicht op punten aangepast wat niet in de berekeningen is meegenomen. Effecten op de totaalscores lijken overigens niet waarschijnlijk.

Partijscores:

Partij	Programma	Afgerond	Natuurscore	Partij
PvdD	5,7	6	A	5,8
GL-PvdA	5,5	5	B	5,2
Volt	5,5	5	B	4,8
CU	5,3	5	B	4,2
D66	5,2	5	B	4,2
SP	4,0	4	C	3,6
VVD	3,2	3	D	2,3
NSC	3,10	3	D	-
CDA	3,0	3	D	2,5
SGP	2,2	2	E	2,2
BBB	1,7	2	E	2,2
JA21	1,2	1	F	1,8
PVV	1,1	1	F	1,2
FVD	1,0	1	F	1,0
DENK	?	?	?	?